

Kenschets van de fokker loopt parallel met die van de wereldkampioen

PALEDO: uitstraling van een showbink, safe als de bank, kracht van een turbo

Tot KWPN-paard van het Jaar 1992 - en daarmee begiftigd met de Rabobank-award, die tijdens Jumping Indoor Maastricht zal worden uitgereikt - is uitgeroepen het vierspanpaard Paledo van wereldkampioen Ijsbrand Chardon uit Schipluiden. Heel uitdrukkelijk wordt in de hulding betrokken de fokker van Paledo, de heer Joop J.G. Zomer uit het Utrechtse Odijk, die ook de geldprijs ad f 7.500 in ontvangst mag nemen.

Paledo is op 1 maart 1977 geboren van de hengst Iregon uit een moeder van Sirius/Oregon/Vaandrig/Romburg.

Tekst: Hans Kingmans foto's Ellen van Leeuwen

De geestdrift is niet gespeeld. Wereldkampioen Ijsbrand Chardon is werkelijk verrukt van zijn teamleider Paledo die linksvoor in het vierspan de 32-jarige meester-koetsier tweemaal naar het wereldkampioenschap voerde, in 1988 in Apeldoorn en vier jaar later opnieuw in Riesenbeck. Zijn ogen laaien op, zijn armen maken brede gebaren om de verbale lofzang op Paledo te ondersteunen. En uren later, in de huiskamer van fokker Joop Zomer in Odijk, valt in feite hetzelfde op te tekenen. Resultierend in de één woord omvattende kenschets: het is een aparte!

Een biografie van een fenomeen.

Joop Zomer, eigenaar van fok- en handelsstal/manege 'Rijnstein' in Odijk, herinnert zich als de dag van vandaag de geboort van Paledo, Theus op het stamboekpapier geheten. 'We schrokken flink toen hij geboren werd. Uit het moederlijf kwam een donkerbruin veulen met een groot hoofd. De verhoudingen klopten helemaal niet. Het eerste wat ik doe als een veulen wordt geboren, is naar de oogopslag kijken. Ik zie graag een wakker en vlug oog, dat direct de wereld inkijkt. Dat had Paledo. Dat beviel me dus. Maar voor het overige was hij vrij grof

gebouwd met een fors ontwikkeld hoofd, dat later veel minder opviel, omdat het lijf meegroeide. Toen is het bij elkaar gaan passen. Het stoorde toen niet meer.

Nog maar pas ter been, tikte hij hij flink achteruit en raakte mij. Ho, denk ik, dit is er eentje. Het was direct duidelijk dat hier een persoonlijkheid stond, een karakterpaard. Dat is de belangrijkste reden dat ik hem heb aangehouden. Voor de hengstenkeuring behoefde ik hem niet te brengen. Dat was duidelijk. Daar miste hij het gouden draadje voor. Maar ik wilde toch wel graag eens zien wat hij in het tuig zou kunnen.

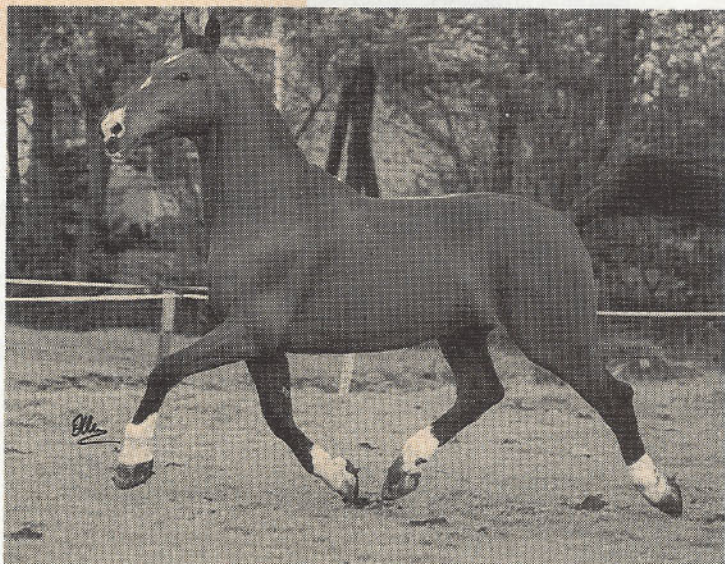
Het was een baasje, vanaf de eerste dag. Als je hem uit het land haalde moest je zorgen dat hij altijd voor je bleef. In de koppel was hij de baas. Hij had ook z'n eigen stuk in het land dat hij als het ware afbakende. Daar mocht niemand komen.

NIET GEMAKKELIJK

Ik kon lezen en schrijven met-em. Maar gemakkelijk was hij zeker niet. Je kon er echt niemand anders mee wegsturen. Dan probeerde hij alles uit. Het was vanaf de beginne direct een paard dat je

moest passen of niet. Het klikte of het klikte niet. Ik heb hem ingespannen zonder problemen, heb hem zelfs bewust over de repen laten stappen om te zien hoe hij reageerde. Geen probleem. Maar je moest attent blijven. Altijd. Voor de kar had hij zo verschrikkelijk veel kracht achter, een echte Iregon. Op 21/2-jarige leeftijd heb ik hem verkocht aan een concoursrijder. Dat schijnt niet goed te zijn gegaan. Daar heb je het weer: hij moest je passen. Ik weet niet precies hoe het verder is gegaan. Hij is nog op de Zuidlaardermarkt verkocht geweest, heeft nog verschillende eigenaren gehad en kwam uiteindelijk terecht bij Chris v.d. Heuvel in Valkenswaard. En daar heeft Chardon hem gekocht.'

Hier kan Ijsbrand het verhaal overnemen. Hij grijnst: 'Ja, het is een apart verhaal over een apart paard. We hebben hem als zesjarige gekocht bij v.d.Heuvel. Ik ging mee met mijn vader. Ik herinner het me nog goed. Een Iregon, wat moet je daar nu mee in de vierspan sport? Zou die wel uithoudingsvermogen hebben, snel genoeg zijn in de hindernissen tussen de bloedpaarden?

Op het gazon voor de woning poseert het duo Paledo/Ijsbrand

We hadden onze bedenkingen. Vierduizend gulden werd gevraagd. Er werd eerlijk bij gezegd dat hij niet kon stappen. Nou, dat klopte. Hij dribbelde maar wat. Mijn vader wilde die vier mille niet betalen. We werden het uiteindelijk eens over f 3750,- Wat een bedrag, hè, voor een wereldcrack. Maar dat wist toen nog niemand. Enfin hij werd gebruikt in het stalhouderswerk. Ik was toen zo'n beetje begonnen met het vierspangebeuren en had enkele wedstrijdpaarden. Op een dag komt een van de koetsiers op me af en die zegt: Ijsbrand, ik heb voor de koets een paard dat zo ongelofelijk kan draven, dat-ie al jouw wedstrijdpaarden eruit loopt. En hij houdt er nooit mee op. Alleen: stappen kan-ie niet.

Ik dacht: laten we maar eens kijken. Het verhaal klopte. Draven als geen ander, hier en daar een been en een front erop. Maar stappen: ho maar. Wat moest ik? Paledo had zoiets aparts over zich, dat ik besloot het toch maar te proberen. Zeker 3/4 jaar hebben we niets anders gedaan dan stappen, voor de wagen, een groom eraan. Kilometers hebben we zo afgelegd. Onderweg namen we de tijd op. Het werd gaandeweg iets beter, maar het bleef te riskant om er in de wedstrijd mee uit te komen.

BINNEN DE TIJD

Toen, in 1984, viel vlak voor de wedstrijd in Deurne een van mijn paarden kreupel. Ik moest noodgedwongen terugvallen op Paledo. En opeens stapte hij 20 seconden in de tijd. Hoe was het mogelijk? En zo is het gebleven. Een perfecte

stap heeft hij nog nooit, maar in de wedstrijd kan hij het gevraagde tempo gaan, thuis nooit.

Wat hem zo apart maakt? Hij heeft werkelijk alles: het is een absolute showbink voorop. Het publiek geniet van hem en hij van het publiek.' Joop Zomer: 'Dat merkte ik thuis al. Als er veel mensen waren maakte hij zich twee keer zo groot. Toen dacht ik al: als hij nu straks op de concoursen uitkomt, dan kan hij de show stelen door de manier waarop hij reageert op publiek'.

Chardon: 'In de dressuur neemt hij die uitstraling mee. Bovendien is hij heel fijn te sturen. In principe heeft hij een prima mond. Maar je moet er mee om weten te gaan.

Als je hem hard aanpakt in de mond, dan straft hij je af door je hand te pakken. Nou, dan sleurt-ie je van de bok af, want denk erom dat-ie sterk is. Tijdens het kegeltjes-rijden is Paledo werkelijk ongekend safe. Ik herinner me niet dat-ie er ooit een balletje heeft afgeworpen. Afkloppen, maar zo is het. Ja, en in de marathon is het de grote leider. Hij walst maar door. Als je hem niet kent denk je dat-ie

op stalmoed loopt. Maar hij gaat hindernis 8 net zo snurkend in als hindernis 1. In principe walst hij met de staart op de rug van het begin tot het einde.

Iedereen herinnert zich het geval tijdens de WK in 1988 in Apeldoorn. Op hindernis zeven komt hij met een achterbeen verstrikt.

Op drie benen draaft hij door, alsof er niks is gebeurd. En op hindernis acht walst hij weer verder. Maar toen we hem na de finish uitspannen, kreupelde hij. Kijk, dat is nu Paledo. Zo verschrikkelijk veel karakter. Natuurlijk is hij moe, in principe nog meer dan de andere paarden. Aan pols en ademhaling is dat te merken. Na de wedstrijd staat hij dan ook stil in een hoekje in de box, dan trekt-ie gewoon een jasje uit. Maar hij zal nooit iets laten merken in de wedstrijd. Het is net of-ie zich niet wil laten kennen. Moe, wat is dat?

Erop!
Fantastisch is dat.

En hij is dol op publiek. Als je op een spectaculaire waterhindernis afkomt en er staat veel publiek, dan begint-ie te snurken en dat

gaat-ie zweven, geen been komt meer aan de grond. Overigens wel eens lastig sturen. Hij raakt in extase, maar blijft wel opletten.

PERSOONLIJKHEID

Het is echter niet de gemakkelijkste. Voor hij bij ons kwam had hij al twee mensen het ziekenhuis in geslagen. Geen verkeerdigheid, overigens, want hij is eerlijk. Maar zeer fanatiek. En een zeer sterke persoonlijkheid. Je mag hem absoluut niet beledigen. Dan is het mis. Je moet hem helemaal in zijn waarde laten. Oh, wee als je hem kleineert of hem initiatief afneemt! Aan de andere kant moet hij zich wel naar mij schikken. Dus: ik moet hem leiden, maar hij moet de indruk houden dat hij hetzelfde allemaal mag regelen. Dan gaat het perfect.

Nog zo'n eigenaardigheid. Thuis is hij verschrikkelijk kijkerig. Hij durft geen stukje plastic voorbij. In de wedstrijd ziet-ie niks, laat-ie zich door niks afleiden. Een voorbeeldje. We rijden tegenwoordig met van die halve oogkleppen. In een wedstrijd in Horst probeerde ik dat bij hem eens uit. In het A-traject ging het helemaal mis. Hij zwalkte wel drie meter opzij voor ieder voorwerp dat hem niet beviel.

Ik zei: jongens, stoppen en de hele kleppen er maar voor. Maar die hadden ze vergeten mee te nemen. Ik had dus geen keuze. We slingerden en zwalkten. Tot de echte wedstrijd begon in het C-traject. Straalrecht liep-ie, geen millimeter opzij. Kijk, dat is die wonderlijke wedstrijdmentaliteit die hij heeft. Hij voelt precies wanneer het erom gaat. En dan is-ie er. Een moeilijke hindernis? Hij zuigt

Fokker Joop Zomer wijst in zijn plakboek de vaders aan die een bijdrage hebben geleverd tot het geboren worden van Paedo, stamboeknaam Theus. Hij is geboren op 1 maart 1977 uit de ster pref. Fita, een dochter van Sirius (Nassau/Ivar) uit Zita van Oregon. H. Haanschoten uit Woudenberg kocht deze merrie op de markt in Hedel. Ze is een dochter uit Ita van Vaandrig en die kwam voort uit Asieta van Romburg/Domburg.

De heer en mevrouw Zomer poseren voor hun manegecomplex in Odijk

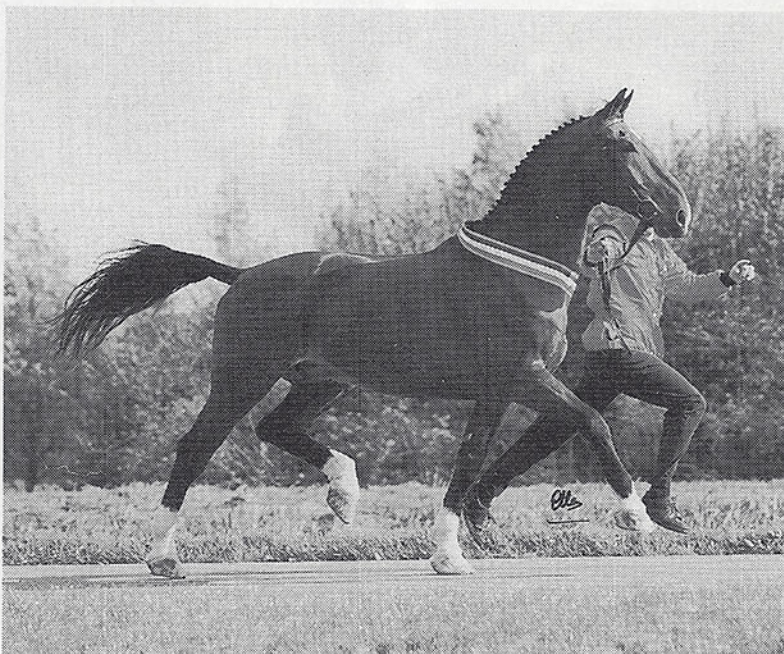
Paledo ten voeten uit. Dat het de favoriet van IJsbrand Chardon is valt van zijn gezicht af te scheppen.

gewoon het gat in. De turbo van het span.

Nu hebben we er natuurlijk veel werk inzitten. Al mijn paarden worden voor 50 % onder de man gereden en voor 50 % aangespannen. Vooral om gedegen dressuurmatige arbeid te kunnen geven. Daardoor is Paledo meer rijpaard geworden. Eerst moest je hem aangespannen met een slag om de hand rijden, nu stuur ik hem met een pink, zo licht.

Hij wil altijd weten wie hij tegenover zich heeft. Komt er een nieuwe stagiaire, dan zal hij die in principe altijd alle hoeken van de manege laten zien. Hij probeert uit. Wie is de sterkste, jij of ik? Hij kan in het span linksvoor en

Met veel kracht achter draaft Paledo over de weg voor het huis.

rechtsvoor lopen. Dat maakt geen verschil. In principe loopt hij altijd linksvoor. Maar achterin zetten? Vergeet het maar.

Hij wil voorop, duldt geen paard voor zich.

Er bestaat geen tweede Paledo. Hij is absoluut uniek. De lieveling van het publiek. Een beetje insider in de vierspannsport kent hem. Over de gehele wereld. In Amerika even goed als in Zweden. Paledo is Paledo.'

VAN IREGON

Als fokker Joop Zomer, gehandicapt door een been-amputatie, maar onvervaard en strijdlustig als immer, dit verhaal een paar uur later hoort, glundert hij over z'n gehele gezicht.

'Prachtig hè? En het klopt allemaal zo goed. Op mijn manier heb ik precies hetzelfde met hem gevoeld. Weet je waar dat van komt? Van Iregon. Dat was ook zo'n brutale, eigenzinnige.

Nooit te stoppen. Hij kende zijn werk. Als er een merrie gedekt moest worden was het al gebeurd voor je er erg in had.

En hij was niet tevreden voor het gebeurd was. Hij heeft ooit eens een merrie 'zo achterna gezeten' dat deze in de sloot terecht kwam. Maar in de sloot dekte meneer! Zo was-ie.

Ik kon er alles mee, maar anderen absoluut niet. Hetzelfde verhaal als met Paledo. Ik egde met hem, trok de bak los, niks geen probleem. Altijd voor je klaar staan. Zie je wel hoe erfelijk het allemaal is? Zo vader, zo zoon.

Maar het komt ook van Sirius, de vader van moeders kant. Dat was ook een vechter die nooit opgaf. Het zit nog in de Ereda-stam van Wijnand Meerveld uit Barneveld. Ook allemaal vechtlust. Daar kun je wat mee!'

'Tuurlijk man, prachtig is het als zo'n paard wordt gehuldigd. Ik kocht de vader Iregon, omdat het bloed me aanstond en hij in 1974 met Toon Dirks op de UTV de nieuwelingenklasse won.

Ik kocht de Sirius-merrie Fita ook omdat het bloed me beviel.

En als je die twee als fokker dan bij elkaar brengt en er komt zo'n paard uit als Paledo, dan is het net of je achteraf in het gelijk wordt gesteld, dat je toch goed hebt gedaan. Ja, dat is een fijn gevoel.'